

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO

„DĖL VALSTYBĖS TARNYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1316 PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-1370 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3913 IR VALSTYBĖS TARNYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1316 49 IR 51 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4439“ PROJEKTO

(toliau – Projektas)

(TAP-20-1071) (TAIS Nr. 20-7978(2))

2020-06-17 Nr.NV-1691

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Projektu siūloma iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1370 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3913 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIP-3913) ir Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 49 ir 51 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-4439 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIP-4439, toliau kartu – Įstatymų projektai) ir teikiami siūlymai Lietuvos Respublikos Seimui patikslinti Įstatymų projektus. Atkreipiame dėmesį, kad teikiant Vyriausybės išvadą dėl Įstatymų projektų, kuriais siūlomos teisinio reguliavimo priemonės kritikuotinos dėl jų nesistemiškumo ir nepakankamai aiškaus ir apibrėžto reguliavimo, tikslinga būtų papildomai įvertinti siūlomus pakeitimus, atsižvelgiant ne tik Įstatymų projektais siekiamus tikslus, bet ir galimas tokių pakeitimų priėmimo pasekmes. Atkreipiame dėmesį, kad „Konstitucinis Teismas ne vieną kartą yra konstatavęs, kad neatsiejami teisinės valstybės principo elementai yra teisėtų lūkesčių apsauga, teisinis tikrumas ir teisinis saugumas; iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylančių teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio tikrumo, teisinio saugumo principų paskirtis – užtikrinti asmens pasitikėjimą valstybe ir teise; šie principai suponuoja valstybės pareigą užtikrinti teisinio reguliavimo tikrumą ir stabilumą; asmenys turi teisę pagrįstai tikėtis, kad jų pagal galiojančius teisės aktus įgytos teisės nustatyta laiką bus išlaikytos ir įgyvendinamos“ (Konstitucinio Teismo 2013 m. vasario 15 d. nutarimas). „Konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja įvairius reikalavimus įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams, *inter alia*: kad teisinių santykių subjektai galėtų žinoti, ko iš jų reikalauja teisė, teisės normos turi būti nustatomos iš anksto <...>, kad teisinių santykių subjektai galėtų savo elgesį orientuoti pagal teisės reikalavimus, teisinis reguliavimas turi būti santykinai stabilus“ (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d., 2006 m. sausio 16 d. nutarimai). Manome, kad pritarus Įstatymo projektuose siūlomiems pakeitimams, nebūtų užtikrintas galiojančio teisinio reguliavimo tęstinumas bei jo stabilumas.

2. Įstatymo projektu Nr. XIIP-3913 įsiterpiama į jau veikiančius teisinių santykius ir todėl siūlomi pakeitimai suponuoja ne tik nepasitikėjimą teise, bet ir reiškia, kad jau gali būti konkrečių teisinių padarinių, pavyzdžiui, valstybės tarnautojų, kurie dėl Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1370 3 straipsnio 17 dalyje nustatyto reikalavimo įteisinimo per nustatytą pereinamąjį laikotarpį ėmėsi veiksmų įgyti aukštąjį išsilavinimą (įstojo mokytis, moka už studijas, patiria kelionės išlaidų ir pan.) arba dėl naujų

reikalavimų jau paliko valstybės tarnybą, atžvilgiu. Pritariame Teisingumo ministerijos 2020-06-11 išvados 3, 4 punktuose nurodytiems argumentams ir siūlytume juos papildomai įvertinti, o taip pat įvertinti ir tai, ar Įstatymo projektu Nr. XIIIIP- 3913 siūlomi pakeitimai iš tiesų visais atvejais laikytini kaip nusveriantys kitus viešuosius interesus ir atitinka socialinio teisingumo imperatyvą.

3. Siūlome tikslinti Projekto 1 punkte teikiamą Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1370 3 straipsnio 17 dalies nuostatą, pašalinant vidinį nuostatos prieštaravimą ir formuluojant bendrą taisyklę dėl visų į pareigas priimtų valstybės tarnautojų, kurie neturi aukštojo išsilavinimo, nustatant joje išimtį dėl valstybės tarnautojų, kuriems iki socialinio draudimo senatvės pensijos amžiaus liko ne daugiau kaip 5 metai.

4. Atkreipiame dėmesį, kad Projekte teikiamai Vyriausybės pozicijai trūksta nuoseklumo. Projekto 2 punkte teikiant pasiūlymus Įstatymo projektui Nr. XIIIIP-4439, nurodytas argumentas siekti „spartesnio valstybės tarnybos atnaujinimo“ nederą su Projekto 1 punkte dėstomu pritartimu Įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3913 siūlomam reguliavimui, pagal kurį asmenims be aukštojo išsilavinimo suteikiama teisė eiti pareigas iki 10 metų (skaičiuojant nuo Valstybės tarnybos įstatymo pakeitimų įsigaliojimo 2019 m. sausio 1 d.)

5. Projekto 2 punkte siūlomas Valstybės tarnybos įstatymo 49 straipsnio 7 dalies pakeitimas palieka neapibrėžtumą dėl sąlygų, kurioms esant įstaigos vadovui ar karjeros valstybės tarnautojui, sukakus 65 metams, valstybės tarnybos santykiai būtų pratęsimi (nuostata „esant poreikiui, atsižvelgdamas į valstybės tarnybos tarnautojo kvalifikaciją“ stokoja apibrėžtumo). Pastebėtina, kad konkretūs tarnybos pratęsimo pagrindai turi būti nustatomi įstatymu, priešingu atveju, suteikiant į pareigas priimančiam asmeniui neapibrėžtą teisę vertinti ir spręsti savo nuožiūra dėl asmens atleidimo arba neatleidimo, sudaroma piktnaudžiavimo galimybė, o taip pat ir galimybė nevienodai traktuoti asmenis. Analogiškus pastebėjimus dėl teisinio reguliavimo neapibrėžtumo, kriterijų bei sąlygų trūkumo, poreikio tobulinti Įstatymo projektu Nr. XIIIIP-4439 siūlomą reguliavimą yra pateikusios ir kitos suinteresuotos institucijos. Siūlome papildomai įvertinti Įstatymo projektu Nr. XIIIIP-4439 siūlomą reguliavimą, kartu ir tikslingumą pritarti pakeitimams bei galimybę tikslinti Vyriausybės poziciją bei Projekte dėstomus argumentus.

Teisės grupės patarėja

Tatjana Knyzienė